

سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور

جمهوری اسلامی ایران
وزارت کار و امور اجتماعی

استاندارد مهارت و آموزشی

سر مه دوز

گروه برنامه ریزی درسی صنایع پوشاک

تاریخ شروع اعتبار: ۱۳۸۱/۸/۱

کد استاندارد: ۷-۹۵/۹۰/۲/۲

معاونت پژوهش و برنامه ریزی - تهران - خیابان
آزادی - نبش چهارراه خوش - سازمان آموزش فنی و
حرفه‌ای کشور - طبقه پنجم
تلفن: ۶۶۹۴۱۵۱۶ دورنگار: ۶۶۹۴۱۲۷۲
کد پستی: ۱۳۴۵۶۵۳۸۶۸
EMAIL: INFO@IRANTVTO.IR

از کلیه صاحب نظران
تقاضا دارد پیشنهادات و
نظرات خود را درباره
این سند آموزشی به
نشانی‌های مذکور اعلام
نمایند.

دفتر طرح و برنامه ریزی درسی: تهران - خیابان
آزادی - خیابان خوش شمالی - تقاطع خوش و نصرت -
ساختمان فناوری اطلاعات و ارتباطات - طبقه ۴
تلفن: ۶۶۹۴۴۱۱۹ و ۶۶۹۴۴۱۲۰ دورنگار ۶۶۹۴۴۱۱۷
کد پستی: ۱۴۵۷۷۷۳۶۳
EMAIL: DEVELOP@IRANTVTO.IR

خلاصه استاندارد

تعریف مفاهیم سطوح یادگیری	
آشنایی: به مفهوم داشتن اطلاعات مقدماتی/شناسایی: به مفهوم داشتن اطلاعات کامل/اصول: به مفهوم میانی مطالب نظری/ توانایی: به مفهوم قدرت انجام کار	
مشخصات عمومی شغل :	
سرمه دوز کسی است که از عهده آماده سازی زمینه کار، کادر کشی و طرح اندازی به روی پارچه، خط دوزی، دوخت انواع برگها، گلها، پرچم، غنچه و انواع دوخته‌های تزئینی، پرنده و حبه های انگور و انواع طرح و نقشه های سنتی با انواع سرمه برآمده و همچنین از حوادث احتمالی در کارگاه پیشگیری نماید.	
ویژگی های کارآموز ورودی :	
حداقل میزان تحصیلات : پایان دوره راهنمایی	
حداقل توانایی جسمی: متناسب با شغل مربوطه	
مهارت های پیش نیاز این استاندارد: ندارد	
طول دوره آموزشی :	
طول دوره آموزش	: ۱۴۴ ساعت
- زمان آموزش نظری	: ۲۶ ساعت
- زمان آموزش عملی	: ۱۱۸ ساعت
- زمان کارآموزی در محیط کار	: - ساعت
- زمان اجرای پروژه	: - ساعت
- زمان سنجش مهارت	: - ساعت
روش ارزیابی مهارت کارآموز:	
۱- امتیاز سنجش نظری (دانش فنی): ۲۵٪	
۲- امتیاز سنجش عملی : ۷۵٪	
۲-۱- امتیاز سنجش مشاهده ای : ۱۰٪	
۲-۲- امتیاز سنجش نتایج کار عملی : ۶۵٪	
ویژگیهای نیروی آموزشی:	
حداقل سطح تحصیلات : - لیسانس طراحی و دوخت با ۲ سال سابقه کار مرتبط	
- فوق دیپلم طراحی و دوخت با ۵ سال سابقه کار مرتبط	

فهرست توانایی های شغل

ردیف	عنوان توانایی
۱	توانایی آماده سازی زمینه کار
۲	توانایی کادر کشی و طرح اندازی به روی پارچه
۳	توانایی رعایت نکات بهداشتی در حین کار
۴	توانایی خط دوزی
۵	توانایی دوخت انواع برگها
۶	توانایی دوخت انواع گلها
۷	توانایی دوخت انواع پرچم
۸	توانایی دوخت انواع غنچه
۹	توانایی انجام انواع دوخته‌های تزئینی
۱۰	توانایی دوخت انواع پرنده
۱۱	توانایی دوخت حبه های انگور
۱۲	توانایی اطو کشی و نگهداری از سرمه دوزها
۱۳	توانایی پیشگیری از حوادث و رعایت نکات ایمنی و بهداشت

زمان آموزش			شرح	شماره
جمع	عملی	نظری		
۱۳	۸	۵	توانایی آماده سازی زمینه کار	۱
			آشنایی با تاریخچه سرمه دوزی و نقش و کاربرد آن	۱-۱
			آشنایی با طرحها و نقوش مورد استفاده در سوزن دوزیها	۱-۲
			آشنایی با انواع پارچه زمینه	۱-۳
			- مخمل	
			- ترمه	
			آشنایی با ابزار و مواد مورد نیاز در سرمه دوزی	۱-۴
			شناسایی اصول آماده کردن نشاسته و سریش و زدن به پشت پارچه اصلی	۱-۵
			شناسایی اصول اتو کشی پارچه زمینه	۱-۶
			شناسایی اصول به کارگاه کشیدن پارچه ها	۱-۷
			شناسایی اصول پیاده کردن طرح	۱-۸
شناسایی اصل طرح اندازی و کادر کشی پشت بقچه ها ، جانمازها ، سجاده ، رومیزی ، پرده ، جلد قرآن	۱-۹			
شناسایی اصول دوخت جلد قرآن	۱-۱۰			
شناسایی اصول دوخت زیر کش کار در پارچه های مخمل و ترمه	۱-۱۱			
۹	۶	۳	توانایی کادر کشی و طرح اندازی به روی پارچه	۲
			آشنایی با کادر کشی و مفهوم آن در ابعاد بزرگ و کوچک	۲-۱
			شناسایی اصول کادر کشی در پارچه های با حاشیه باریک و پهن	۲-۲
			شناسایی اصول طرح اندازی در گوشه کادر	۲-۳
			آشنایی با روشهای طرح اندازی روی پارچه های مختلف	۲-۴
			- طرح اندازی توسط میز نور	
			- طرح اندازی به شیوه رولت کشیدن خطوط طرح و استفاده از محلول نفت و مل یا نفت و نیل	

شماره	شرح	زمان آموزش		
		نظری	عملی	جمع
۲-۵	- استفاده از پودر تالک یا پودر زغال - استفاده از کاربن			
۲-۶	شناسایی اصول طرح اندازی روی پارچه های مختلف آشنایی با انواع طرحهای مورد استفاده در سرمه دوزی			
۲-۷	- انواع نقوش سنتی (بته جقه ای، گل و مرغ، گل‌های ختایی، شاه عباسی، اناری، پرنده، شاخ و برگ، طرح های اسلیمی، گل‌های ۴ پر) شناسایی اصول انتخاب طرح با توجه به جنس پارچه زمینه و کاربرد آن			
۳	توانایی رعایت کردن نکات بهداشتی در حین کار	۱	۱	۲
۳-۱	آشنایی با نکات بهداشت فردی - طرز صحیح نشستن - رعایت بهداشت چشم (انجام ورزش ماهیچه های چشم) - پیشگیری از خستگی مهره های گردن و عضلات کتف و پشت			
۳-۲	آشنایی با نکات بهداشت محیط - انتخاب محل مناسب با توجه به نور محیط، هوای سالم			
۳-۳	شناسایی اصول رعایت کردن نکات بهداشت فردی و محیطی در حین کار			
۴	توانایی خط دوزی	۲	۱۰	۱۲
۴-۱	آشنایی با مفاهیم ملیله (سرمه) و انواع آن، ترمه، زغره، جلوه دوزی، نقده و نقده دوزی، گلابتون و گلابتون دوزی)			
۴-۲	آشنایی با خط دوزیها، انواع و کاربرد آن - خط دوزی با بلرسان - خط دوزی با تراش - ساقه دوزی با سرمه تراش یا صاف			

زمان آموزش			شرح	شماره
جمع	عملی	نظری		
			- ساقه دوزی ظریف و پهن (محرر دوزی) - دالبر دوزی مسطح و برجسته دوزی - زنار دوزی (کتیبه دوزی و کمند دوزی) - خط دوزی حلقوی ۴-۳ شناسایی اصول خط دوزی با بلرسان ۴-۴ شناسایی اصول خط دوزی با تراش ۴-۵ شناسایی اصول ساقه دوزی با سرمه تراش یا صاف ۴-۶ شناسایی اصول ساقه دوزی ظریف و پهن (محرر دوزی) ۴-۷ شناسایی اصول دالبردوزی مسطح و برجسته ۴-۸ شناسایی اصول ساقه دوزی پهن یا برجسته (زنار دوزی) ۴-۹ شناسایی اصول خط دوزی حلقوی ۴-۱۰ شناسایی اصول دوخت حاشیه جانماز 'بقچه' رومیزی ' پرده	
۲۲	۲۰	۲	توانایی دوخت انواع برگها ۵-۱ آشنایی با انواع دوخت برگ جوانه - با بلرسان - با سرمه تراش - با سرمه صاف ۵-۲ شناسایی اصول دوخت انواع برگ جوانه ۵-۳ شناسایی اصول دوخت برگهای بزرگ (دور دوزی) ۵-۴ شناسایی اصول دوردوزی یا محرر دوزی با سرمه صاف یا تراش ۵-۵ شناسایی اصول دور دوزی برگ به روش ساقه دوزی پهن ۵-۶ شناسایی اصول دوردوزی برگ کنگره ای	

زمان آموزش			شرح	شماره
جمع	عملی	نظری		
			شناسایی اصول دوخت برگ یکطرفه به دو شیوه	۵-۷
			شناسایی اصول دوخت برگ دو طرفه	۵-۸
			شناسایی اصول دوخت برگ کنگره ای یک طرفه	۵-۹
			شناسایی اصول دوخت برگهای لاله	۵-۱۰
			شناسایی اصول دوخت برگ مو پنجه ای	۵-۱۱
			شناسایی اصول دوخت برگ نیلوفر	۵-۱۲
۳۴	۳۲	۲	توانایی دوخت انواع گلها	۶
			آشنایی با انواع گل ها و کاربرد هر کدام	۶-۱
			شناسایی اصول دوخت گل عروس با سرمه صاف	۶-۲
			شناسایی اصول دوخت گل های شکوفه	۶-۳
			- به صورت مسطح و برجسته	
			- به صورت افقی (با سرمه صاف یا تراش)	
			- به صورت عمودی (با سرمه صاف یا تراش)	
			- با مروارید یا منجوق	
			- به صورت حلقوی (با سرمه تراش)	
			شناسایی اصول دوخت گل داودی	۶-۴
			شناسایی اصول دوخت گل اختر	۶-۵
			شناسایی اصول دوخت گل کوب	۶-۶
			شناسایی اصول دوخت گل مینا	۶-۷
			شناسایی اصول دوخت گل آفتابگردان	۶-۸
			شناسایی اصول دوخت گل رز	۶-۹
			شناسایی اصول دوخت گل نسترن	۶-۱۰
			شناسایی اصول دوخت گل لاله	۶-۱۱
			شناسایی اصول دوخت گلهای پنج پر (فریره ای)	۶-۱۲

زمان آموزش			شرح	شماره
جمع	عملی	نظری		
			<p>۶-۱۳ شناسایی اصول دوخت گل صد برگ</p> <p>۶-۱۴ شناسایی اصول دوخت گل‌های بزرگ یکطرفه</p> <p>۶-۱۵ شناسایی اصول دوخت گل میخک</p>	
۱۷	۱۵	۲	<p>توانایی دوخت انواع پرچم</p> <p>۷-۱ آشنایی با دوخت پرچم، انواع و کاربرد آنها</p> <p>- به وسیله مروارید و سرمه صاف</p> <p>- به وسیله گندمی و سرمه صاف و تراش</p> <p>- به وسیله مروارید شماره ۶ و نگین تزئینی و سرمه صاف</p> <p>- برای گل‌های بزرگ و سطح مرکزی کوچک (با بلرسان)</p> <p>- با تراش به صورت فشرده</p> <p>۷-۲ شناسایی اصول دوخت پرچم‌ها</p> <p>۷-۳ شناسایی اصول انجام یک کار تکمیلی از انواع گل‌ها و برگ‌ها و پرچم‌ها</p>	
۶	۵	۱	<p>توانایی دوخت انواع غنچه</p> <p>۸-۱ آشنایی با غنچه، انواع و کاربرد آنها</p> <p>۸-۲ شناسایی اصول دوخت غنچه گل رز</p> <p>۸-۳ شناسایی اصول دوخت غنچه گل نیلوفر</p> <p>۸-۴ شناسایی اصول دوخت غنچه گل پنبه</p>	
۶	۴	۲	<p>توانایی دوخت انواع دوخته‌های تزئینی</p> <p>۹-۱ آشنایی با دوخته‌های تزئینی و مفهوم آن</p> <p>۹-۲ شناسایی اصول گندمی دوزی</p> <p>۹-۳ شناسایی اصول تگرگ دوز</p> <p>۹-۴ شناسایی اصول دوخت برگ‌های تزئینی</p> <p>۹-۵ شناسایی اصول دوخت گل‌های نگینی</p> <p>۹-۶ شناسایی اصول دوخت گل‌های قاصدک</p>	

زمان آموزش			شرح	شماره
جمع	عملی	نظری		
			شناسایی اصول دوخت گل چتری	۹-۷
۶	۵	۱	<p>توانایی دوخت انواع پرنده</p> <p>آشنایی با قسمت‌های مختلف پرنده و دوخت هر قسمت</p> <p>۱۰-۱</p> <ul style="list-style-type: none"> - پر پرنده - پا و نوک پرنده - بدن پرنده - چشم پرنده - تاج پرنده <p>۱۰-۲ شناسایی اصول دوخت پر پرنده</p> <p>۱۰-۳ شناسایی اصول دوخت پا و نوک پرنده</p> <p>۱۰-۴ شناسایی اصول دوخت بدن پرنده</p> <p>۱۰-۵ شناسایی اصول دوخت چشم پرنده</p> <p>۱۰-۶ شناسایی اصول دوخت تاج پرنده</p> <p>۱۰-۷ شناسایی اصول دوخت یک پرنده به طور کامل</p>	
۶	۵	۱	<p>توانایی دوخت حبه های انگور</p> <p>آشنایی با دوخت انگور بر حسب بزرگی و کوچکی حبه های آن</p> <p>۱۱-۱</p> <p>۱۱-۲ شناسایی اصول دوخت انگور</p> <ul style="list-style-type: none"> - به صورت مسطح - به صورت برجسته - به صورت برجسته آویزان 	
۵	۳	۲	<p>توانایی اتوکشی و نگهداری از سرمه دوزها</p> <p>۱۲-۱ آشنایی با شیوه اتوکشی پارچه های مختلف</p> <p>۱۲-۲ شناسایی اصول اتوکشی سرمه دوزی با رعایت نکات ایمنی و دستورالعملهای مربوطه</p>	

زمان آموزش			شرح	شماره
جمع	عملی	نظری		
			- اتوکشی سرمه دوزی های مخمل - اتوکشی سرمه دوزی های ترمه ۱۲-۳ شناسایی اصول رعایت موارد بهداشتی در شستشو ۱۲-۴ شناسایی اصول گردگیری سوزن دوزی های غیر قابل شستشو ۱۲-۵ شناسایی اصول لکه زدایی سرمه دوزی ها - لکه زدایی حاصل از ماندن در صندوق - لکه حاصل از شمع - لکه خودکار و جوهر ۱۲-۶ شناسایی اصول محافظت از سرمه دوزی ها	
۶	۴	۲	توانایی پیشگیری از حوادث و رعایت نکات ایمنی و بهداشتی ۱۳-۱ آشنایی با حوادث احتمالی در کارگاه و راه های پیشگیری از آن ۱۳-۲ آشنایی با کمک های اولیه و اصول انجام آن ۱۳-۳ آشنایی با وسایل اطفاء حریق و اصول انجام آن ۱۳-۴ شناسایی اصول پیشگیری از حوادث و رعایت نکات ایمنی و بهداشتی	

فهرست استاندارد تجهیزات، ابزار، مواد و وسایل رسانه ای

ردیف	مشخصات فنی	تعداد	شماره
۱	پارچه زمبینه (مخمل و ترمه)		
۲	انواع قیچی		
۳	انواع کارگاه (گرد و چهارگوش)		
۴	انواع سرمه		
۵	سرمه صاف طلایی و نقره ای		
۶	سرمه تراش طلایی و نقره ای		
۷	بلرسان		
۸	مروارید در شماره های مختلف		
۹	نخ کوک		
۱۰	نخ پلی استر		
۱۱	متقال		
۱۲	نخ نامرئی		
۱۳	کاربن در رنگهای مختلف		
۱۴	نشاسته		
۱۵	سوزن خیاطی		
۱۶	سوزن منجوق دوزی		
۱۷	پارچه برای لایی (متقال یا چلوار)		
۱۸	لایی چسبی		
۱۹	خط کش یا سانتی متر		
۲۰	رولت		
۲۱	پودر تالک		
۲۲	پودر زغال		

سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور

نام شغل : سرمه دوز

فهرست استاندارد تجهیزات، ابزار، مواد و وسایل رسانه ای

ردیف	مشخصات فنی	تعداد	شماره
۲۳	نیل (لاچورد)		
۲۴	مل		
۲۵	نفت		
۲۶	پنبه		
۲۷	طرح مورد نظر		
۲۸	کاربن زرد، سفید، قرمز، آبی		
۲۹	میز نور		
۳۰	کاغذ پوستی		
۳۱	سنجاق ته گرد		
۳۲	میز و صندلی		
۳۳	تخته سیاه یا وایت برد		
۳۴	گج و ماژیک		
۳۵	لوازم کمک آموزشی		
۳۶	فیلمهای آموزشی		
۳۷	انواع ملیله (طلایی و نقره ای)		
۳۸	گلابتون		
۳۹	نقده		
۴۰	سوزن بلند		
۴۱	قیچی سرمه و گلدوزی		
۴۲	قیچی خیاطی		
۴۳	نخ کوک		

فهرست استاندارد تجهیزات، ابزار، مواد و وسایل رسانه ای

ردیف	مشخصات فنی	تعداد	شماره
۴۴	نخ پلی استر		
۴۵	نخ نامرئی		
۴۶	نخ تون قالی		
۴۷	پارچه برای دوخت جانماز، بقچه، رومیزی، پرده (مخمل یا ترمه)		
۴۸	طرح مورد نظر		
۴۹	سوزن مناسب گلدوزی و منجوق دوزی		
۵۰	منجوق عروس		
۵۱	انگشتانه		
۵۲	پنبه		
۵۳	مهره های تزئینی		
۵۴	نگین های تزئینی		
۵۵	مداد و خودکار		
۵۶	اتو میز اتو		
۵۷	گندمی ریز		
۵۸	اشک ریز		
۵۹	منجوق و سوزن منجوق دوزی		
۶۰	پارچه های نخی نمدار		
۶۱	آب صابون		
۶۲	پودر تالک		
۶۳	الکل سفید و پنبه و اسفنج		
۶۴	برس نرم یا ماهوت		

فهرست استاندارد تجهیزات ' ابزار ' مواد و وسایل رسانه ای

ردیف	مشخصات فنی	تعداد	شماره
۶۵	سمباده نرم		
۶۶	تکه یخ		
۶۷	کاردک		
۶۸	آب ولرم		
۶۹	متانول		
۷۰	شیر گرم		
۷۱	وسایل آتش نشانی		
۷۲	وسایل کمک های اولیه		